

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 4.11.2009
KOM(2009)614 v konečném znění

ZELENÁ KNIHA

Propojení obchodních rejstříků

{SEK(2009) 1492}

ZELENÁ KNIHA

Propojení obchodních rejstříků

(Text s významem pro EHP)

1. Úvod

Probíhající finanční krize znovu připomněla, jak důležitá je transparentnost na finančních trzích. V souvislosti s opatřeními přijímanými k oživení ve finančním sektoru¹ je možné jako o nástroji pro obnovení důvěry v evropské trhy uvažovat o zlepšení přístupu k aktuálním a oficiálním informacím o společnostech.

V tomto smyslu hrají hlavní úlohu obchodní rejstříky², které evidují, prověřují a uchovávají informace o společnostech, např. o právní formě, sídle, kapitálu a osobách oprávněných společnost zastupovat, a zpřístupňují tyto informace veřejnosti. Mohou rovněž nabízet doplňkové služby, které se mohou v jednotlivých zemích lišit. Evropské právní předpisy³ stanoví minimální požadavky na základní služby; členské státy především musí od 1. ledna 2007 vést obchodní rejstříky v elektronické podobě⁴. Obchodní rejstříky v Evropě však působí na celostátní nebo regionální úrovni: uchovávají informace o společnostech registrovaných na území (státu nebo regionu), jež je v jejich působnosti.

Podniky stále více expandují za hranice jednotlivých států, aby využily příležitostí, které skýtá jednotný trh. Přeshraniční skupiny a velký počet restrukturalizačních operací, jako jsou fúze a rozdělování podniků, zahrnují společnosti z různých členských států EU. V posledních deseti letech navíc Evropský soudní dvůr svou judikaturou⁵ otevřel prostor tomu, aby podniky mohly být založeny v jednom členském státě, ale vykonávat podnikatelskou činnost částečně nebo zcela v jiném členském státě.

Poptávka po přístupu k informacím o společnostech na přeshraniční úrovni roste, ať už z obchodních důvodů nebo za účelem usnadnění přístupu ke spravedlnosti. Avšak zatímco jsou oficiální informace o společnosti v zemi její registrace snadno dostupné, přístupu k těmto informacím z jiného členského státu mohou bránit

¹ Sdělení pro jarní zasedání Evropské rady – Urychlit oživení evropské ekonomiky, KOM(2009) 114.

² Pojem „obchodní rejstřík“ používaný v této zelené knize označuje všechny ústřední, obchodní či podnikové rejstříky ve smyslu článku 3 první směrnice v oblasti práva obchodních společností (68/151/EHS).

³ Směrnice 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. L 65, 14.3.1968, s. 8); směrnice naposledy pozměněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/58/ES ze dne 15. července 2003 (Úř. věst. L 221, 4.9.2003, s. 13).

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/58/ES ze dne 15. července 2003, kterou se mění směrnice Rady 68/151/EHS, pokud jde o požadavky na zveřejňování týkající se některých forem společností (Úř. věst. L 221, 4.9.2003, s. 13).

⁵ Věc Centros (C-212/97), Überseering (C-208/00) a Inspire Art (C-167/01).

technické nebo jazykové překážky⁶. Za těchto okolností je pro odpovídající stupeň transparentnosti a právní jistoty na trzích v celé EU nezbytné přeshraniční přístup k oficiálním a spolehlivým informacím o společnostech pro věřitele, obchodní partnery a spotřebitele usnadnit. K dosažení tohoto cíle je nutná přeshraniční spolupráce obchodních rejstříků.

Také operace jako přeshraniční fúze nebo přemísťování sídel a zřizování poboček v jiných členských státech vyvolávají potřebu každodenní spolupráce vnitrostátních, regionálních nebo místních orgánů a/nebo obchodních rejstříků. Jejich úzká spolupráce zrychluje postupy a posiluje právní jistotu.

Efektivní přeshraniční spolupráce rejstříků není nutná pouze pro hladké fungování jednotného trhu. Podstatným způsobem také snižuje náklady společností, které působí přes hranice. Skupina nezávislých zúčastněných stran na vysoké úrovni pro oblast administrativní zátěže identifikovala usnadnění přeshraničního elektronického přístupu k obchodním informacím jako nástroj k usnadnění přeshraniční hospodářské činnosti. Odborníci uvedli, že úspory v souvislosti s určitými informačními povinnostmi plynoucími z jedenácté směrnice v oblasti práva obchodních společností (89/666/EHS) by mohly dosáhnout 161 milionů EUR, a plně podpořili myšlenku interoperability mezi obchodními rejstříky v celé Evropě⁷.

Stávající spolupráce mezi obchodními rejstříky na dobrovolném základě však nestačí. Spolupráce mezi rejstříky musí být prohloubena. Existují nástroje a iniciativy – například evropský obchodní rejstřík (EBR), projekt e-justice nebo systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) –, které mohou pomoci dále prosadit tento právní rámec, usnadnit komunikaci mezi příslušnými rejstříky a posílit transparentnost a důvěru na trhu.

Tato zelená kniha popisuje stávající rámec a zvažuje možné další kroky ke zlepšení přístupu k informacím o společnostech v rámci celé EU a k efektivnějšímu uplatňování směrnic v oblasti práva obchodních společností.

2. PROČ JE NUTNÉ SPOLUPRÁCI OBCHODNÍCH REJSTRÍKŮ PROHLouBIT ?

Propojení obchodních rejstříků slouží dvěma samostatným, avšak souvisejícím účelům:

– Přístup k informacím – síť obchodních rejstříků

Usnadnění přeshraničního přístupu k informacím o společnostech zvyšuje transparentnost na jednotném trhu, posiluje ochranu akcionářů a třetích osob a pomáhá obnovit důvěru v trhy. Přeshraniční přístup k informacím významně

⁶ Jedenáctá směrnice Rady 89/666/EHS ze dne 21. prosince 1989 o zveřejňování poboček vytvořených v členském státě některými formami společností řídicích se právem jiného členského státu (Úř. věst. L 395, 30.12.1989, s. 36) poskytuje částečné řešení, neboť vyžaduje, aby společnosti sdělovaly minimální okruh informací v jazyce země, v níž svou pobočku registrují.

⁷ Stanovisko skupiny nezávislých zúčastněných stran na vysoké úrovni v oblasti administrativní zátěže („Stoiberovy skupiny“) k prioritní oblasti „*právo obchodních společností / roční účetní závěrky*“, 10.7.2008, § 22, http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/docs/080710_hlg_op_comp_law_final.pdf.

podpořilo, když vstoupilo v platnost pozměněné znění první směrnice v oblasti práva obchodních společností z roku 2003 (2003/58/ES), kterým byly v členských státech od 1. ledna 2007 zavedeny elektronické obchodní rejstříky. Občané a podniky však stále musí příslušné obchodní informace o společnostech hledat přinejmenším ve 27 rejstřících. Přestože jsou rejstříky přístupné přes internet, musí zájemci o informace řešit problémy s různými jazyky, vyhledávacími kritérii a strukturami. Jediné místo přístupu k obchodním informacím o všech evropských společnostech by mohlo podnikům ušetřit čas i peníze.

Proto nyní nastal čas k zamyšlení nad dalšími kroky v tomto procesu. Především by se všechny členské státy měly účastnit spolupráce a rozhodování o podmínkách a požadavcích. Mělo by být možné získat spolehlivé informace o společnostech ve všech členských státech, nejlépe ve všech úředních jazycích EU. Mělo by být také možné vyhledat informace o společnosti nebo skupině společností působící v několika členských státech, aniž by bylo nutné postupně vyhledávat ve všech příslušných státních nebo regionálních rejstřících. Služby by měly mít v celé EU stejnou kvalitu.

– Spolupráce obchodních rejstříků při přeshraničních operacích

Druhým účelem propojení obchodních rejstříků je posílení spolupráce v případě přeshraničních operací, jako jsou přeshraniční fúze, přemístění sídla nebo úpadková řízení. Tuto přeshraniční spolupráci vyžaduje několik nástrojů práva obchodních společností, jak ukazuje rámeček č. 1.

Rámeček č. 1 – Nástroje práva obchodních společností a spolupráce mezi obchodními rejstříky

Přeshraniční spolupráci mezi obchodními rejstříky výslovně vyžaduje směrnice o přeshraničních fúzích⁸ a statut evropské společnosti (SE)⁹, jakož i statut evropské družstevní společnosti (SCE)¹⁰. Tato ustanovení urychlují postupy registrace, a tím zvyšují právní jistotu, protože zajišťují, že příslušné obchodní rejstříky se vzájemně přímo informují o určitých krocích, které přijímají¹¹. Přímý kontakt mezi rejstříky také usnadňuje výměnu informací, a tak zajišťuje lepší informovanost zúčastněných stran v jiných členských státech.

Vzhledem k požadavkům na zveřejňování zahraničních poboček (zavedeným jedenáctou směrnicí v oblasti práva obchodních společností (89/666/EHS)) je navíc spolupráce mezi obchodními rejstříky v praxi nevyhnutelná. Směrnice vyžaduje, aby společnosti při otevření pobočky v jiném členském státě zveřejnily řadu údajů a dokumentů. Zveřejnění musí být učiněno v jazyce země, v níž je pobočka registrována, aby se zlepšila informovanost třetích osob. Přímá komunikace mezi obchodními rejstříky je nezbytná pro kontrolu správnosti a aktuálnosti příslušných údajů, a tedy i pro ochranu zájmů věřitelů a spotřebitelů, kteří jsou s pobočkou v kontaktu.

Kromě toho až bude přijat statut evropské soukromé společnosti (SPE)¹², počet případů vyžadujících přeshraniční spolupráci se může výrazně zvýšit. Uvedený statut by mohl poskytnout malým

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností (Úř. věst. L 310, 25.11.2005, s. 1).

⁹ Nařízení (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE) (Úř. věst. L 294, 10.11.2001, s. 1).

¹⁰ Nařízení (ES) č. 1435/2003 ze dne 22. července 2003 o statutu evropské družstevní společnosti (SCE) (Úř. věst. L 207, 18.8.2003, s. 1).

¹¹ Například při přeshraničním přemístění sídla evropské společnosti zkracuje přímá komunikace mezi rejstříky na minimum přechodné období, kdy je společnost registrována ve dvou členských státech.

¹² Návrh nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, KOM(2008) 396 v konečném znění.

a středním podnikům jednoduchý a pružný nástroj k expanzi na jednotném trhu. Proto je nezbytné zajistit snadný přístup k oficiálním informacím o těchto společnostech, jestliže budou působit v několika členských státech.

Vzhledem k tomu musí být možné jednoznačně určit příslušné orgány a/nebo obchodní rejstříky a pro jejich vzájemnou komunikaci musí existovat bezpečné, předem zřízené kanály. Tím by se zrychlily přeshraniční operace a posílila právní jistota. Také by to přispělo ke snížení administrativní zátěže společností.

Jedenáctá směrnice v oblasti práva obchodních společností (89/666/EHS) dále stanoví seznam údajů, které musí společnosti registrovat při zřízení pobočky v jiném členském státě. Společnosti však často tyto údaje dále neaktualizují. Takové opomenutí může mít závažné důsledky, především pokud rejstřík pobočky není informován o zániku společnosti, a v důsledku toho poskytuje třetím osobám zavádějící informace. Obchodní rejstřík pobočky by tedy měl být pravidelně a automaticky informován o podstatných změnách skutečností týkajících se společnosti. Taková změna může případně vést i k omezení povinnosti ukládat dokumenty do rejstříku, a tedy snížit administrativní zátěž společností.

Hlubší spolupráce mezi obchodními rejstříky by mohla být přínosná i co do možných synergií, pokud jde o zveřejňování informací o společnostech jinými subjekty. Například co se týká zlepšení transparentnosti finančních trhů, směrnice o průhlednosti¹³ obsahuje řadu ustanovení, jejichž účelem je zajistit investorům přístup ke spolehlivým finančním informacím o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu. Tato směrnice mimo jiné vyžaduje, aby byly dané informace zpřístupněny veřejnosti prostřednictvím tzv. úředně určených mechanismů centrálního ukládání regulovaných informací. Elektronická síť těchto úředně určených mechanismů by mohla zlepšit dostupnost finančních informací o kotovaných společnostech v rámci celé Evropy¹⁴. Výhledově by se mohlo uvažovat o jediném místě přístupu ke všem údajům o kotovaných společnostech, tedy jak k právním informacím (uloženým v obchodních rejstřících), tak k finančním informacím (uloženým ve výše uvedených mechanismech). Posílená spolupráce mezi obchodními rejstříky by rovněž přispěla k účinnému a efektivnímu průběhu přeshraničních úpadkových řízení v souladu s cílem, který sleduje nařízení o úpadkovém řízení (1346/2000/ES)¹⁵.

¹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES ze dne 15. prosince 2004 o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, a o změně směrnice 2001/34/ES (Úř. věst. L 390, 31.12.2004, s. 38).

¹⁴ Doporučení Komise ze dne 11. října 2007 o elektronické síti úředně určených mechanismů centrálního ukládání regulovaných informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES (2007/657/ES) (Úř. věst. L 267, 12.10.2007).

¹⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. L 160, 30.6.2000, s. 1).

3. STÁVAJÍCÍ MECHANISMY SPOLUPRÁCE

3.1. Stávající mechanismy spolupráce mezi obchodními rejstříky

Téměř před dvaceti lety byla zdůrazněna nutnost přeshraniční spolupráce obchodních rejstříků, a na tomto základě byl zahájen projekt tzv. evropského obchodního rejstříku. Jednalo se o dobrovolný projekt obchodních rejstříků, který podpořila Evropská komise (viz rámeček č. 2).

Rámeček č. 2 – Evropský obchodní rejstřík

Evropský obchodní rejstřík¹⁶ byl spuštěn na základě iniciativy obchodních rejstříků a dnes je do něj zapojena většina rejstříků zemí EU. V současné době propojuje rejstříky osmnácti členských států¹⁷ a šesti dalších evropských jurisdikcí^{18,19}.

Evropský obchodní rejstřík tvoří síť obchodních rejstříků s cílem nabízet na území celé Evropy spolehlivé informace o společnostech. Umožňuje občanům, podnikům a veřejným orgánům hledat podle názvu společnosti a v některých zemích i podle jména fyzické osoby ve všech zúčastněných obchodních rejstřících pomocí jediného dotazu ve svém vlastním jazyce. Výsledkem hledání je požadovaná informace, a to v jazyce dotazu. Právní stránka přenosu dat v rámci sítě, a zejména ochrana osobních údajů, se řídí vnitrostátním právem a ustanoveními prováděcími pravidla Společenství na ochranu osobních údajů²⁰.

Účast v síti evropského obchodního rejstříku je pro rejstříky dobrovolná a probíhá na smluvním základě (dohoda o sdílení informací). Evropský obchodní rejstřík také přijal formu evropského hospodářského zájmového sdružení (EHZS)²¹, avšak vzhledem ke specifickým vnitrostátního práva některých států nejsou oprávněny stát se jeho členem všechny rejstříky.

Tento projekt je podrobněji popsán ve zprávě o pokroku doprovázející tuto zelenou knihu.

Spolupráce v rámci evropského obchodního rejstříku má však určitá omezení. Zaprvé, neformální povaha této spolupráce sice přispěla k pružnému fungování, způsobuje však nemalé problémy při rozšiřování sítě, které je v důsledku toho zdlouhavé. Navíc ani evropský obchodní rejstřík, ani příslušné obchodní rejstříky, zejména ty financované z veřejných prostředků, nemají přístup k dostatečným finančním zdrojům, aby mohly urychlit budování sítě pokrývající všechny členské státy.

Zadruhé, tato spolupráce je omezena na usnadnění přeshraničního přístupu k informacím o společnostech (první cíl uvedený v oddílu 2), avšak neřeší otázku

¹⁶ <http://www.ebr.org>.

¹⁷ Rakousko, Belgie, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Nizozemsko, Slovinsko, Švédsko, Španělsko a Spojené království.

¹⁸ Guernsey, Jersey, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Norsko, Srbsko a Ukrajina.

¹⁹ Litva a Guernsey se připojily nedávno, ale zatím nebyly do sítě technicky integrovány.

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31).

²¹ Nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 ze dne 25. července 1985 o evropském hospodářském zájmovém sdružení (EHZS) (Úř. věst. L 199, 31.7.1985, s. 1). EHZS je právní subjekt, jehož účelem je usnadňovat nebo rozvíjet hospodářskou činnost svých členů a zlepšit nebo zvýšit výsledky této činnosti. Jeho účelem není dosahování zisku pro vlastní potřebu. Jeho činnost musí být spojena s hospodářskou činností jeho členů a ve vztahu k ní musí mít pouze doplňující povahu (článek 3).

spolupráce rejstříků při přeshraničních operacích (druhý cíl uvedený v oddílu 2). To vedlo některé partnery evropského obchodního rejstříku ke spuštění výzkumné iniciativy na podporu propojení rejstříků, financované z velké části Evropskou komisí (**Interoperabilita obchodních rejstříků v Evropě – BRITE**)²². Cílem projektu BRITE, který byl dokončen v březnu 2009, bylo rozvinout a zavést pokročilý a inovativní model interoperability, platformu služeb informačních a komunikačních technologií a správní nástroj, aby mohly obchodní rejstříky vzájemně komunikovat po celé EU, se zaměřením především na přeshraniční přemístování sídel, fúze a lepší kontrolu poboček společností registrovaných v jiných členských státech.

Projekt BRITE však byl výzkumným projektem, jehož výsledky byly uvedeny do praxe pouze v několika zemích za účelem ověření funkčnosti. Od skončení projektu probíhají mezi zúčastněnými členskými státy diskuse o budoucím využití jeho výsledků. V listopadu 2009²³ bude představen perspektivní strategický rámec zabývající se otázkou, jak nejlépe zajistit poskytování služeb, které měly na projekt BRITE navázat, a jak ošetřit odpovědnost za jejich udržování.

3.2. Jiné nástroje a iniciativy: systém IMI a e-justice

Jelikož stávající mechanismy spolupráce nejsou schopny dostatečně uspokojit potřeby hlubší spolupráce, je vhodné zvážit jiné nástroje a iniciativy – například systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) nebo projekt e-justice –, které mohou pomoci dále prosadit právní rámec a posílit transparentnost na trhu²⁴.

Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) je nástroj ke zlepšení správní spolupráce mezi členskými státy za účelem lepšího uplatňování právních předpisů pro vnitřní trh. V březnu 2006 schválily členské státy návrh na vývoj systému IMI, který je ve své dnešní podobě používán k prosazování směrnice o odborných kvalifikacích²⁵. Od konce roku 2009 bude systém IMI též podporovat prosazování směrnice o službách²⁶ (viz rámeček č. 3)²⁷.

Rámeček č. 3 – Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI)

Systém IMI je zabezpečená internetová aplikace spravovaná Komisí. Jedná se o uzavřenou síť, která příslušným orgánům členských států poskytuje jednoduchý nástroj k nalezení příslušných partnerů v jiných členských státech a k rychlé a účinné vzájemné komunikaci. Žádosti o informace se

²² <http://www.briteproject.eu> Tento projekt je podrobněji popsán také ve zprávě o pokroku doprovázející tuto zelenou knihu.

²³ Švédský obchodní rejstřík pořádá v listopadu 2009 konferenci na téma „Přeshraniční sdílení obchodních informací“. Cílem konference je pokračovat v práci, která již probíhá v rámci evropského obchodního rejstříku, ale také rozvíjet výsledky projektu BRITE. Podrobné informace lze získat na adrese: http://www.trippus.se/eventus/eventus_cat.asp?EventusCat_ID=10113&Lang=eng&c=.

²⁴ Je třeba také připomenout portál Vaše Evropa – Podniky, neboť je na úrovni EU jediným místem přístupu k informacím a službám, jež poskytují orgány veřejné správy na podporu podnikání. Tento portál zajišťuje společně Evropská komise a vnitrostátní orgány. http://ec.europa.eu/youreurope/business/index_cs.htm

²⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 22).

²⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, 27.12.2006, s. 36).

²⁷ Podpora směrnice o službách je nyní v pilotní fázi.

v systému IMI zpracovávají pomocí strukturovaného dotazníku. Otázky byly překladatelskými útvary Evropské komise předem přeloženy do všech úředních jazyků, a poskytují tak spolehlivou a právně platnou jazykovou podporu. Systém IMI dále obsahuje transparentní soubor postupů, jak se žádostmi nakládat, který schválily všechny členské státy.

Tento projekt je podrobněji popsán ve zprávě o pokroku doprovázející tuto zelenou knihu.

Účelem **iniciativy e-justice** je podpora soudních orgánů nebo odborníků v soudnictví a usnadnění přístupu občanů k soudním a právním informacím. Od jejího spuštění v červnu 2007 se její oblast působnosti postupně rozšiřovala a jak členské státy, tak Evropská komise dávají její realizaci vysokou prioritu. Jedním z konkrétních projektů, který by měl přinést hmatatelné výsledky, je evropský portál e-justice, který má být spuštěn online do konce roku. Po svém spuštění bude tento portál klíčovými místy přístupu k právním informacím, právním a správním institucím, rejstříkům, databázím a dalším službám v rámci tohoto evropského projektu v oblasti soudnictví.

Akční plán v oblasti evropské e-justice na období let 2009–2013²⁸ se zabývá otázkou integrace evropského obchodního rejstříku do daného portálu a představuje tzv. postup ve fázích. V první fázi by již při spuštění portálu e-justice bylo uveden internetový odkaz na evropský obchodní rejstřík. Ve druhé fázi se středně- až dlouhodobým horizontem by se mělo uvažovat o možnosti částečné integrace evropského obchodního rejstříku do samotného portálu. Rozpracování druhé fáze vyžaduje další analýzu. Členské státy však souhlasily, že tato další fáze by měla stavět na výsledcích, kterých dosud bylo v rámci evropského obchodního rejstříku dosaženo.

4. DALŠÍ KROKY

V této kapitole jsou nastíněny možnosti řešení výše nastolených otázek. Tyto možnosti vyžadují různou míru zapojení a odpovědnosti členských států. Komise vyzývá všechny zúčastněné strany, aby k níže uvedeným úvahám přednesly svá stanoviska.

Každý z možných dalších kroků může vyžadovat doprovodné legislativní návrhy zavádějící jasný právní rámec pro spolupráci. Přidaná hodnota takových legislativních návrhů by se však musela posuzovat prostřednictvím posouzení dopadů v souladu s pokyny Komise pro posuzování dopadů²⁹.

4.1. Přístup k informacím – síť obchodních rejstříků

K usnadnění přeshraničního přístupu k informacím o společnostech je potřebná síť obchodních rejstříků, do níž budou zapojeny všechny členské státy. Je rozumné navázat na výsledky, kterých již bylo dosaženo v rámci evropského obchodního rejstříku, neboť této síti se účastní již osmnáct členských států, avšak zlepšit její výkonnost pomocí regulace je obtížné, jelikož spolupráce probíhá převážně v uzavřeném okruhu subjektů.

²⁸ Víceletý akční plán Rady v oblasti evropské e-justice na období let 2009–2013 (2009/C 75/01). Tento projekt je podrobněji popsán ve zprávě o pokroku doprovázející tuto zelenou knihu.

²⁹ SEK(2009) 92.

Síť obchodních rejstříků může mít skutečnou přidanou hodnotu, je-li v ní zapojeno všech 27 členských států. Možnou cestou, jak zajistit rozsáhlou účast v síti, by bylo stanovit požadavek na spojení všech obchodních rejstříků v EU, pokud možno v rámci první směrnice v oblasti práva obchodních společností (68/151/EHS). Členské státy by však měly mít možnost rozhodnout, jak bude síť uspořádána a jaké budou podmínky spolupráce. Mohlo by být užitečné vytvořit pevnější právní základ pro některé prvky sítě, avšak podrobnosti spolupráce by měly být stanoveny dohodou o správě elektronické sítě obchodních rejstříků („dohoda o správě“). Dohoda by mohla řešit otázky jako podmínky zapojení do sítě včetně vztahu k zemím, které nejsou členy EU, jmenování řídicího orgánu sítě, otázky odpovědnosti, financování, řešení sporů atd. Dohoda by se mohla též zabývat otázkami údržby ústředního serveru a zajištění přístupu veřejnosti ve všech úředních jazycích EU. Smluvní řešení rovněž zachovává pružnost spolupráce. Členské státy by měly možnost rozhodnout, zda se bude stavět na již existujících výsledcích evropského obchodního rejstříku, nebo zda se půjde jinou cestou. Obchodním rejstříkům zapojeným do sítě by měla zůstat možnost volně si stanovit svou cenovou politiku. Neměly by však v rámci cenové politiky činit rozdíly mezi konečnými uživateli. Mělo by být též zajištěno, že obchodní rejstříky zapojené do sítě budou plnit minimální normy bezpečnosti a ochrany údajů včetně pravidel Společenství na ochranu údajů (95/46/ES) a příslušných vnitrostátních ustanovení.

Obchodní informace přístupné prostřednictvím rozšířené sítě rejstříků by mohly být také cenným prvkem portálu e-justice, jenž bude klíčovým místem přístupu k právním informacím a službám v EU. Společná strategie a technické podrobnosti vztahu mezi sítí rejstříků a portálem e-justice vyžadují další analýzu, neboť je především zapotřebí vyhnout se dvojímu provádění činností, které již byly vykonány buď pro síť rejstříků, nebo pro portál e-justice. V každém případě může být pro portál užitečné, když bude jeho hlavní zdroj obchodních informací zlepšen. Nezávisle na používání sítě by další možností byla povinnost, aby všechny obchodní rejstříky v EU umožnily přístup k standardizovanému základnímu souboru informací přímo přes internet, například přes účelově zřízenou, standardizovanou internetovou službu.

Závěrem, v dlouhodobějším horizontu lze uvažovat o možnosti, která by usnadnila přístup k informacím o společnostech ještě více, a to o propojení sítě obchodních rejstříků s elektronickou sítí vybudovanou podle směrnice o průhlednosti (2004/109/ES). Toto propojení by mohlo vést k vytvoření jediného místa přístupu ke všem finančním a právním informacím o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, a tím zvýšit transparentnost trhu.

Komise vybízí zúčastněné strany, aby vyjádřily svůj názor k těmto otázkám:

- zda je nezbytná zlepšená síť obchodních rejstříků členských států,
- zda by podrobnosti takové spolupráce mohly být stanoveny v „dohodě o správě“ uzavřené zástupci členských států a obchodních rejstříků,
- zda by podle nich mělo svůj význam v dlouhodobějším horizontu propojit síť obchodních rejstříků s elektronickou sítí vybudovanou podle směrnice o průhlednosti, která slouží k uchování regulovaných údajů o kotovaných společnostech.

Pokud zúčastněné strany neshledají výše popsaná opatření jako vhodná, Komise uvítá návrhy alternativních řešení s uvedením přínosů, případně objasnění výhod zachování současného stavu. Komise dále vyzývá zúčastněné strany k předložení důkazů o případných dopadech, pokud jde o náklady a přínosy, včetně zjednodušení a snížení administrativní zátěže, u výše uvedených možností nebo u navržených alternativních řešení.

4.2. Spolupráce obchodních rejstříků při přeshraničních fúzích a přemístování sídel

Pro usnadnění spolupráce obchodních rejstříků při operacích jako přeshraniční fúze a přemístění sídla existují v podstatě dvě možnosti. První možností je využít výsledky projektu BRITE a určit nebo zřídit subjekt, který by měl na starosti zabezpečování potřebných služeb rozšířených na všechny členské státy. Druhou možností je využít systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI), který již funguje a je možné ho v nadcházejících letech rozšířit na nové oblasti právních předpisů Společenství.

– Možnost č. 1 – Využití výsledků projektu BRITE

Aby mohla být vytvořena účinná podpůrná služba pro směrnice v oblasti práva obchodních společností, je nezbytné najít řešení, které lze zavést ve všech členských státech. Řešení vyvinutá v rámci projektu BRITE jsou zaměřená na spolupráci obchodních rejstříků a zajišťují vysoký stupeň interoperability. Práva k technologickým řešením však náleží členům konsorcia BRITE. Technologie tak mohou být využívány pouze na smluvním základě.

V současné době je do spolupráce v rámci evropského obchodního rejstříku zapojeno osmnáct členských států a pouze šest (pět členských států³⁰ a Norsko) se původně účastnilo projektu BRITE a jeho dílčích projektů. Lotyšsko, Německo (Severní Porýní–Vestfálsko) a Bývalá jugoslávská republika Makedonie se připojily v pozdější fázi. Výše zmíněné vytvoření sítě obchodních rejstříků by přispělo k uplatnění výsledků projektu BRITE, což by jinak vyžadovalo hodně času.

Pokud jde o náklady této možnosti, protože využívání příslušných služeb je dobrovolné, závisely by náklady na zapojení a účast na spolupráci na dohodě stran.

– Možnost č. 2 – Systém pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI)

Systém IMI v současné době využívá více než 1 600 příslušných orgánů ve 27 členských státech a třech zemích EHP k výměně informací na základě směrnice o odborných kvalifikacích (2005/36/ES) a, v rámci pilotního projektu, na základě směrnice o službách (2006/123/ES).

Výhoda systému IMI spočívá v tom, že rámec pro správní spolupráci může být znovu použit. Systém disponuje databází příslušných orgánů, jazykovou podporou a může přispět k tvorbě strukturovaných dotazníků, tudíž může případně podporovat provádění jakéhokoli právního předpisu z oblasti vnitřního trhu. Díky tomu může každý orgán používat pouze jeden systém a jen jednou se v něm zaregistrovat. V závislosti na své oblasti působnosti by mohl mít přístup k jedné nebo více legislativních oblastí podporovaných systémem IMI.

Systém IMI není vyvinut speciálně pro účely komunikace mezi obchodními rejstříky. Avšak soubor postupů pro oznamování v rámci směrnic v oblasti práva obchodních společností by obsahoval stejné postupy, jaké se používají nyní pro žádosti o informace ve vztahu k odborným kvalifikacím a službám.

³⁰ Švédsko, Irsko, Španělsko, Itálie a Dánsko.

Používání systému IMI by od členských států nevyžadovalo významné investice, pouze určení příslušných obchodních rejstříků a osob s právem přístupu do systému IMI.

Otázku zveřejňování informací o pobočkách je třeba řešit odděleně od přeshraničních fúzí a přemístování sídel. Při přeshraničních fúzích a přemístování sídel je potřeba spolupráce mezi obchodními rejstříky omezena na určité, konkrétně definované kroky v rámci dané operace. V případě zahraniční pobočky však musí probíhat pravidelné a automatické kontroly jakýchkoli nesrovnalostí mezi údaji uvedenými v obchodním rejstříku společnosti a v obchodním rejstříku zahraniční pobočky. To vyžaduje nepřetržité spojení a automatizované srovnávací kontroly obsahu obou rejstříků.

– **Kombinace možností č. 1 a č. 2**

Co se týká spolupráce obchodních rejstříků při přeshraničních fúzích a přemístování sídel, technologie vyvinuté v projektu BRITE se přímo zaměřují na spolupráci mezi obchodními rejstříky. Pokud bude pro síť obchodních rejstříků vytvořen pevnější právní a smluvní základ, využívání této technologie a podmínky spolupráce založené na projektu BRITE mohou rovněž určit účastníci se členské státy.

Nicméně systém IMI má oproti této formě spolupráce jednoznačnou výhodu, protože jsou do něj zapojeny již všechny členské státy EU. Jelikož v jeho rámci spolupracují všechny členské státy, bylo by tedy logické spolupráci rozšířit o další postupy. Využívání IMI by mělo být zváženo třeba i jako přechodné řešení, které usnadní přeshraniční fúze a přemístování sídel, a to především vzhledem k tempu rozšiřování sítě a služeb založených na systému BRITE.

Na druhé straně, absenci automatického oznamování můžeme při některých přeshraničních operacích považovat za nevýhodu systému IMI. Přestože se systém jeví vhodný a praktický k přenosu údajů o přeshraničních fúzích a přemístěních sídla, těžko může nahradit automatizované prověřování situace společnosti a její zahraniční pobočky, které vyžaduje pravidelnou kontrolu velkého množství dat.

Navíc na rozdíl od směrnice o přeshraničních fúzích (2005/56/ES) a nařízení o evropské společnosti (2001/2157) a evropské družstevní společnosti (2003/1435) nestanoví jedenáctá směrnice v oblasti práva obchodních společností (89/666/EHS) právní povinnost, aby příslušné obchodní rejstříky vzájemně spolupracovaly. Proto by pravděpodobně bylo nutné pro spolupráci ohledně zahraničních poboček vytvořit právní základ.

Na závěr lze říci, že systém IMI by mohl být funkčním prostředkem, který by dočasně, případně i trvale, usnadnil komunikaci mezi obchodními rejstříky v různých členských státech. Není však koncipován pro automatizovanou výměnu dat, kterou by vyžadovalo provádění jedenácté směrnice v oblasti práva obchodních společností (89/666/EHS).

Komise vybízí zúčastněné strany, aby vyjádřily svůj názor k těmto otázkám:

- kterému řešení nebo kombinaci řešení by pro účely usnadnění komunikace mezi obchodními rejstříky při přeshraničních fúzích a přemístěních sídla daly přednost,

- zda podporují navržené řešení týkající se zveřejňování údajů o pobočkách.

Pokud zúčastněné strany neshledají žádná výše popsaná opatření jako vhodná, Komise uvítá návrhy alternativních řešení s uvedením přínosů, případně objasnění výhod zachování současného stavu. Komise dále vyzývá zúčastněné strany k předložení důkazů o případných dopadech, pokud jde o náklady a přínosy, včetně zjednodušení a snížení administrativní zátěže, u výše uvedených možností nebo u navržených alternativních řešení.

5. DALŠÍ POSTUP

Členské státy, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a zúčastněné strany se vyzývají, aby předložily své názory na návrhy obsažené v této zelené knize s cílem zajistit širokou shodu o opatřeních, která by mohla být zvažována. Příspěvky se přijímají do 31. ledna 2010. V návaznosti na tuto zelenou knihu a na základě přijatých odpovědí přijme Komise rozhodnutí o dalším postupu.

Příspěvky budou zveřejněny na internetu. Doporučujeme vám seznámit se s prohlášením o ochraně soukromí, které je připojeno k této zelené knize a v kterém naleznete informace o tom, jak bude nakládáno s vašimi osobními údaji a příspěvky.